MMM/RO/Birgitta Vainio-Mattila

MUISTIO MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNALLE

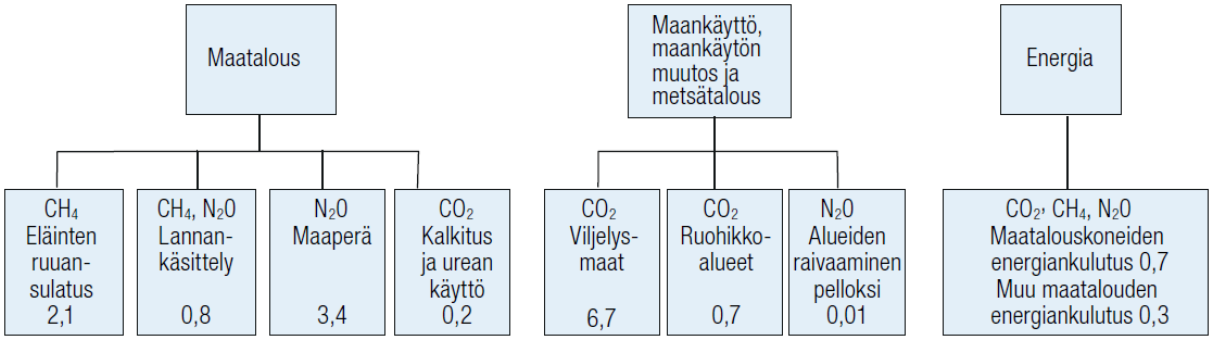
Asia: VNS 7/2017 vp Valtioneuvoston selonteko keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta vuoteen 2030

Maa- ja metsätalousministeriö oli aktiivisesti mukana valmistelemassa niin kesäkuussa 2015 voimaan tullutta ilmastolakia kuin nyt sen perusteella annettua keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaa. Rinnakkain vuoden 2016 lopulla valmistuneen energia- ja ilmastostrategian kanssa suunnitelman avulla pannaan toimeen hallitusohjelman ilmastopolitiikan tavoitteet. Keskipitkän aikavälin suunnitelma täsmentää ja täydentää energia- ja ilmastostrategiassa määriteltyjä toimia päästöjen vähentämiseksi. MMM:n osalta maataloussektorin päästöjä tarkastellaan keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa, kun taas nielupolitiikkaa ja energiaa koskevat asiat ovat strategiassa.

Maatalouden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistoimia suunniteltaessa lähtökohtana ovat olleet mahdollisimman tehokkaat toimenpiteet ja samalla se, että esitettävät toimet mahdollistavat kotimaisen elintarvikealan kasvun. Suomalaisen maatalous- ja ruokapolitiikan tavoitteena on kansallisen ruokaturvan ja hyvän ravitsemuksen takaaminen Suomessa asuville.

Keskipitkän aikavälin ilmastopoliittinen suunnitelma koskee ei- päästökauppasektorin päästöjä, joihin maatalouden osalta luetaan maataloussektorin (metaani- ja dityppioksidipäästöt tuotantoeläimistä, lannasta ja maaperästä) sekä työkoneiden ja kiinteistökohtaisen lämmityksen päästöt. Koska maataloussektorilla tehdyillä kasvihuonekaasupäästöjen vähennystoimilla on vaikutusta myös LU-LUCF- sektorilla (maatalousmaan hiilidioksidipäästöt), on maataloutta koskevissa teksteissä pyritty tuomaan esille vaikutukset molemmille sektoreille.

Maataloudesta lähtöisin olevien päästöjen raportointi YK:n ilmastosopimuksen mukaisessa raportoinnissa, luvut vuoden 2015 päästöjä, milj. t CO_2-ekv.

Maataloussektorin päästöt vuonna 2015 olivat yhteensä noin 6,5 Mt CO2-ekv. Maataloussektorin päästöjen osuus Suomen kokonaispäästöistä on noin 10 % ja ei-päästökauppasektorin päästöistä noin 20 %. Päästöt vuonna 2015 koostuivat viljelysmaan dityppioksidipäästöistä (53 %), kotieläinten ruoansulatuksen metaanipäästöistä (32 %), lannankäsittelyn dityppioksidi- ja metaanipäästöistä (11 %) sekä kalkituksesta ja urealannoituksesta tulevista hiilidioksidipäästöistä (3 %). Pellon kulotuksen aiheuttamat päästöt ovat Suomessa marginaalisia. Vuodesta 2005 vuoteen 2015 maataloussektorin päästöt ovat hieman vaihdelleet vuosittain suuruusluokan pysyessä samana.

Maataloudessa kasvihuonekaasupäästöt ovat peräisin hajallaan olevista biologisista päästölähteistä, jolloin niiden hillitseminen on haasteellisempaa kuin monella muulla sektorilla. Eloperäisillä mailla on peltomaiden suurin päästövähennyspotentiaali. Nämä maat ovat Suomessa yleisiä ja niiden viljelystä ja raivauksesta aiheutuvat päästöt ovat moninkertaiset kivennäismaiden päästöihin verrattuna. Tästä syystä maataloussektorin lisätoimet päästövähennysten osalta koskevat pääasiassa eloperäisten maiden päästöjen hillintää.

Maatalouden päästöjen perusskenaariossa maatalouden kokonaispäästöt nousevat 3 % vuodesta 2005 vuoteen 2020, mutta ovat vuonna 2030 0,5 % alhaisemmat kuin vuonna 2005. Vuoteen 2020 asti lannoitus ja turvemaat ovat kasvavia päästölähteitä, kun taas vuoden 2020 jälkeen märehtijät ja lannoitus ovat pieneneviä päästölähteitä.

Alla taulukossa esitettyjen päästövähennystoimien yhteenlaskettu päästövähennys verrattuna perusskenaarioon on ei-päästökauppasektorilla (maatalous ja energia) yhteensä 0,81 Mt CO 2-ekv. ja LULUCF- sektorilla 1,15 Mt CO 2-ekv vuonna 2030.

	Päästövähennys 2030 Mt CO2e			ha	ha
	Taakanjakosektori	LULUCF	Yhteensä	2015	2030
Eloperäisten maiden viljely monivuotisesti muokkaamatta	0,07	0,32	0,39	159000	212000
Säätösalaojitus eloperäisillä nurmilla	0,14	0,43	0,57	3000	36000
Eloperäisten maiden metsitys	0,23	0,26	0,49	0	45000
Eloperäisten maiden kosteikkometsitys	0,01	0,13	0,14	0	5000
Biokaasun tuotannon lisääminen	0,36	0,00	0,36	-	-
Päästövähennys yhteensä	**0,81**	**1,15**	**1,95**		

Suomessa kotitalouksien kulutuksen ilmastovaikutuksista neljännes syntyy ruuasta. Kestävillä ruokavalinnoilla voidaan vaikuttaa ruuan kulutuksen kasvihuonekaasupäästöihin. Näistä vaikutuksista osa toteutuu ei-päästökauppasektorilla (maataloussektori). Ruuan kulutuksen päästöjen hillitsemiseksi pyritään kehittämään toimia ruokahävikin vähentämiseksi ja ravitsemussuositusten mukaisen ruokavalion noudattamiseksi. Näiden toimien vaikutuksesta koko ruokajärjestelmään ollaan käynnistämässä VN TEAS- hanketta.